

Громадська Дума

Родавкія.

годен був убити навіть страшний царський указ з 1876. року, яким заборонювалося по українськи писати й промовляти, який хотів гробовою мовчанкою на вік приспати наше рідне слово й нашу рідну думку. Катерина II. сердилася, що над Дніпром ходять якісь „малороси“, мов „Американиці“, і завела кріпачство, Александр III. побачив, що ті ж „малороси“ все таки існують, як окремий нарід, і видав одиникий у світі указ 1876. року. Не може бути українського народу, не може бути української мови, часописів, школи, театру, нічого—повинна бути тільки одна недіlima Росія, одна тюрма народів.

І як колись за Миколи I. цензура не дозволяла друкувати куховарської книжки, бо там було сказано, щоб пиріг поставити у „вольний дух“—так тепер заборонювалося друкувати статі, де були такі небезпечні слова як: козак, Січ, Україна.

Смішно й страшно робить ся нині, коли загадаєш отсі роки неронського гонення на українську ідею.

Кільки людей змарнувало ся за той час, кільки творів духа знидїло в тій тяжкій атмосфері, скільки квіток не розцвіло ся в цій темниці Великий злочин мають на своїй совісті всі ті гонителі українства від Катерини до Миколи II., а вже чи не найбільший гріх прийняли на свою чорну душу сподвижники царів Александра III. Але годі! Добре сказав Шевченко: „Не скуєш душі живої і слова живого, не понесеш слави Бога, великого Бога.“

Навіть указ з 1876 р. української душі не годен був скувати, бо вона сильна й неміруща; навіть найдикийші міри, якими хотіли вбити наше слово, не вбили його, бо воно жило в таких сильних, по волях заважних душах, як Борис Грінченко.

Він зрік ся власного щастя, зрік ся особистого добра, і радості життя шукав серед праці для рідного народу. Боротьба з насилію—це була його ціль існування, надія побіди—його одиниця мрії.

До боротьби виступив уоружений знанням історії, успішних наук, етнографії, педагогії.

Як на галицькій Україні Іван Франко, так на російській Борис Грінченко був народним робітником до всього.

Поет пише часописні статі, займається шкільництвом, укладає знаменитий словар, збирає й видає етнографічні матеріали—одним словом, де тільки може і як може, служить народній справі.

Якже ж звиває він своїх земляків, щоб не зневірювали ся, щоб не впадали в розпуку, лиш стояли на варті з оружжєм в руці й боронили останків народньої свідомості, а за вселюдські ідеали щоб не вагували ся життя свого віддати?

На його погляд кожний народ, розвиваючи свої вроджені даровання, творячи свою рідну культуру, тим сами робить велику вселюдську роботу, бо тільки просвічені, культурні народи зможуть колись в будучности подати собі руки до дружного, мирного життя.

О, прийде запевне той день,
Що ми опочинем од мук,
І скинем заліза важкі
Зі язаних, стомлених рук.

О, прийде запевне той день,
Що гніт і неволя і кров—
Все зникне на віки й тоді
Подужа святая любов.

Безсилий не знатиме більш
Од дужого в час той наруг,
Народові руку подасть
Народ, його брат, його друг.

І в повістях своїх: „Соняшний промінь“, „На розпутті“, „Серед темної ночі“, „Під тихими вербами“ і в драматичних творах він пропонує те саме евангеліє праці й любові, боротьби з темрявою, насилію, брехнею, евангеліє доброго діла.

Його провідні думки в поезіях і оповіданнях дуже ясні й прості. Побори себе, бори ся з ворожими обставинами, просвічай тих, що менше просвічені від тебе, прямуй до вирівняння тої прірви, яка лежить між інтелігенцією і так званим простим народом і вір, невтомно вір, що твоя праця не піде на марне, що правда побідить, що прийде воля для України, для всіх покритих джених людей, для цілого людства.

Великий день прийде колись,
Великий день святої волі.

До раю—щастя чоловік
Узятий буде із неволі.

З народом зійдеться ся народ,
Зєдна братерство цілий світ,
Що зроду зародком було,—
Те процвіте, як пишущий квіт.

Ті свої провідні ідеї Грінченко не тільки проголошував словами, але переводив їх у діло.

Інтелігенції показав у словарі, у великих збірниках народних казок, оповідань, пословиць то-що, який багатий наш простий люд, а людські тому давав у численних, дуже гарно й зрозуміло написаних книжечках розуміння того, що зробила інтелігенція наукою й літературою для піднесення чоловіка, для ідеї вічного поступу, щоб одні й другі зрозуміли, що тільки спільна праця, тільки почуття рівності й братерства веде до остаточного визволення усіх, до кращого загального добра.

І ми нині із щирою дякою мусимо пригадати собі ту світляну постать невтомного бойовника з насилію, невиспущого робітника, щиро-го апостола братання, мусимо повторити його заповітні слова: „Нумо, до праці мерщій!“ Бо праця єдина вирве нас з кайданів неволі, праця єдина поведе нас по тім шляху, по

яким у вічність пішли найпереводіші українські люди.

Ідїм за ними!

В. Г.

До праці.

Праця єдина з неволі нас вирве:
Нумо до праці, брати!
Годі лякатись! за діло святе
Сміло ми будемо йти!

Праця єдина нам шлях уторує,
Довгий той шлях і важкий,
Що аж до щастя і долі прямую:
Нумо до праці мерщій!

Праця не агине між людьми даремно:

Сонце засвітить колись,—
Дякою нас тоді люди згадають—
Нумо! до праці берись!

Хоч у неволі й нещастю звичуєм,—
Долю унукам дамо!
Ми на роботу на світ народились,
Ми для борні живемо!

Сміливо ж, браття, до праці ставайте,—

Час наступає—ходім!
Дяка і слава робітникам щирим,
Сором недбалим усім!

В. Грінченко.

РЕВОЛЮЦІЯ В РОСІЇ Й МИР.

Російський конгрес офіцерів.

Окремий справознавець „Фосіше Цайтунг“ пише зі Штокгольму: Тепер відбувається загально російський конгрес офіцерів, який ухвалив признание довіри російському правительству ледво більшістю 266 голосів проти 256. На конгресі підіймали ся бурливі заворушення. Навіть демократичні офіцери говорили пристрасно проти щораз більшої видачі офіцерських корпусів на неласку салдатів. Коли забрав слово представник салдатів і боронив дальших уступок для салдатів, то майже що не накинули ся на нього з шаблями. Представники всіх чотирох фронтів заявили однозгідно, що теперішній стан армії зовсім знищив бойову справність армії. Конгрес розійшов ся під вражінням цілковитого пригноблення. Другий конгрес має бути аж в липні.

тото пригноблення. Другий конгрес має бути аж в липні.

Нова дисципліна російської армії.

Зі Штокгольму пишуть до „Берлінер Тагблат“: Керенський видав денний розказ, який потверджує демократичні права армії, але підносить з притиском, що приказуючі командирі мають право у випадках непослуху ужити всіх способів аж до присилування оружжєм. Се є тепер найважливіше питання в Росії не тільки для війська, але й для цілого державного життя.

Нехиті Росіяни до Англії.

З Лондону пишуть з 31. мая: Рада робочих і салдатів повідомила урядовою дорогою англійське правительство, що англій-

Український національний зїзд у Києві.

III.

Вечернє засідання зїзду відбувало ся під предбедательством В. Винниченка. Значну часть засідання присвячено виголошенню привітів. З виголошених привітів одушевлені оклики: „Слава!“ і шумні оплески викликала промова уманського єпископа Дмитра, який, звернувши ся до членів зїзду з промовою в українській мові, сказав: „Вітаю вас! Мені ніхто не дав повноважень на се, але мене прислало сюди мое серце, котре дала мені мати Україна. Працуйте з Богом у користь нашої дорогої матері України!“

Ділову частину засідання займає реферат Понятенка „Про забезпечення інтересів національної меншости“. Реферат викликав довгу дискусію, в якій бесідники, виходячи за межі реферату, безперервно вертали ся до питання про практичні кроки у фактичній здійсненню автономії України.

По перерві проф. Грушевський

познайомив делегатів з системою виборів до Центральної Ради. По сій системі треба вибрати представників від губерній і городів в числі $\frac{2}{3}$ і від київських українських організацій в кількості одної третини загального складу Ради, причім вибори предсідателя повинні відбуватися тайним поданням голосів. Зїзд згодив ся з запропонованою системою.

Потім прийнято отсі резолюції:

„1) Український національний зїзд, признаючи російським установам зборам право санкції нового державного порядку в Росії, а також автономії України і федеративного ладу російської республіки, думає одначе, що до часу скликання російських установчих зборів прихильники нового порядку на Україні не можуть оставати ся пасивними, але в згоді з меншими народностями творити невідложно основи її автономного життя.

Ідучи на стрічу бажанням тимчасового правительства в справі організації і об'єднання громадянських сил, признає невідложною потребою організацію Краєвої Ради з представників українських земель і городів, народностей і громадянських кругів, до чого ініціативу повинна дати Українська Центральна Рада.

2) Український зїзд, признаючи право всіх націй на політичне, самозначене, думає: а) що межі між державами повинні бути установлені згідно з волею пограничного населення; б) що для забезпечення сього треба конче, щоб були допущені на мирову конференцію крім представників воюючих держав також представники тих народів, на території котрих відбувається ся війна, в тім числі і Україна“.

Решту резолюцій наслідком того, що прийшли різнородні поправки і доповнення, ухвалено передати редакційній комісії, в склад якої увійшли: проф. Грушевський, Винниченко і Ткаченко.

В кінці засідання делегати зробили кілька позачергових заяв, у тім числі заяву про тверді цілі на

хліб установлені тимчасовим правительством для київської губернії, і о можливості членам зїзду дістати залізничні карти при розїзді з Києва.

Третій день.

Кінцеве засідання українського конгресу присвячено новим виборам складу Центральної Ради і прийняттю резолюції. Центральну Раду в склад якої увійшло коло 150 членів, зорганізовано таким робом, щоб вона стала повним авторитетним представництвом всього українського народу. До неї входять представники від губерній, де живуть Українці, від городів, від партій і громадянських організацій, військових і флотських комітетів, Селянського Союзу і т. д. Раді дозволено кооптувати спеціалістів в розмірі не більше 15 проц. під умовою, щоб у число кооптованих увійшли представники національних меншостей. Проф. Грушевський предкладає конгресові тайним голосуванням вибрати предсідателя Ради. Чують ся оклики: „Грушевський наш предсідатель! Слава Грушевському!“ Грушевський настоює на тайне голосування, вислідом якого вибрано проф. М. Гру-

ські вимішування у внутрішні російські справи, передовсім напади англійської часописи „Times“ на російську демократію викликали але вражіння. В англійським парламенті підняли запитання в цій справі зі свого боку ліберали до правительства.

Армія російська у французьким світлі.

В „Пті Парізієн“ оголошує французький соціалістичний депутат Сашен, що вернув з Росії таке: Російська армія вносить ще тепер майже 10 мільонів салдатів і 100.000 офіцерів. Перетворення її по жаданню салдатів майже проведено до кінця. Представники армії заявили, що вони готові відперти всі наступні ворогів оружжям. Їх політичні переконання відповідають переконанням ради робочих і салдатів. Між радою салдатів і робітниками панує цілковита однозгідність.

Міністер Плеханов про господарство Росії.

З Петрограду доносять 30. мая: Міністер апровізації Плеханов мав на конгресі представників фронту бесіду, в якій змалював господарське положення Росії. Він потвердив, що монополію збіжжя досі ще не уведено, бо організація дуже замотана і потрібно багато часу до переведення її по селах і громадах. Довіз збіжжя став знову збільшуватися, але ще далеко не досягає до нормальної потреби. Людність може перейти ще більшу кризу збіжжю; передовсім бракує вівса. А навіть переведення збіжжя монополією не поправити положення, бо селяне не цінять зовсім паперових грошей. Росія стоїть перед катастрофою, як що людність, передовсім сільська, не буде готова до жертви.

Державний довг Росії.

З Базеля доносить швейцарська часопись: Російський державний довг став чотири рази більший за час війни, як виказав звіт міністра фінансів. До кінця року дійде до поверх 50 мільярдів. Денні кошти воєнні обмежувалися з початку війни на 10 мільонів, а тепер вино-

сять 50—54 мільони рублів. Процент що року виноситимуть 1½ мільярда.

Соціаліст Керенський супроти Фінляндії.

На засіданні фінляндського союму підняв дня 22 мая посол Гуттунен гострі напади проти російського тимчасового правительства, яке своє святочно проголошене становище про самоозначення народів змінило і відкинуло проєкт фінляндського сенату, який відносився до фінляндського законодавства. Далі говорив про свою розмову з Керенським, який перервав розмову увагою, що дальша дискусія зайва, бо рішення фінляндського союму означають революцію проти Росії.

Ось як російські герої головної фрази пустили краску царського централізму, як прийшло до діла визволення народів!

Кронштадт в руках противників правительства.

З Амстердаму доносять, що місцева Рада робочих і салдатів опанувала кріпость в Кронштадті й не хоче признати тимчасового правительства своєю властю, відіславши його представників ні з чим до Петрограду.

Гроза домашньої війни в Росії.

Зі Штокгольму доносять: З загального вражіння по голосам преси і втікачів з Росії видно, що буржуазні партії зовсім відсунуто від політичної влади. В Росії заносить ся на вибух внутрішньої боротьби між самими громадянами. Рада салдатів і робочих домагається цілковитої демократизації міністерств і обсади урядників представниками широким верства на пропозицію організації робітників, селян і салдатів. Вже почали з міністерства судівництва.

Рада салдатів і робочих проти війни.

„Daily Mail“ сповіщає з Петрограду, що Рада салдатів і робочих зайняла становище проти нової офензиви Росії, за яку стоїть міністер війни Керенський.

Ліберали за монархію.

Зі Штокгольму доносять: Всі буржуазні часописи заявляють ся за покликанням сильної монархічної влади, яка перейшла би в руки сильної особистості. „Реч“ глузує собі з соціалдемократії, яка боїть ся протиреволуції, що може наступити. Замість невільничої тривоги належить—як пише „Реч“—вкінці щось робити позитивного. „Новое Время“ видає поклик до людей сильного характеру, які не дали ся фразам піврати „свободи народу“. Недостача енергії повалила перше правительство, тепер монархічні люди можуть викинути безіменних політиків, сильною рукою вхопивши діло.

Конгрес армії, робочих і селян в Одесі.

Петроградська агенція доносить: В Одесі відбув ся ще один конгрес робітників і салдатів, в якім брали участь представники активної армії і моряки з одеського фронту, робітники й селяне з одеського округу. Вони заявили ся за миром без ніяких здобутків і відшкодовань на основі самоозначення народів.

Вигадки петроградських робочих.

Зі Штокгольму доносять вість із Петрограду: Робітники звістної петроградської фабрики резинових виробів „Треугольник“ домагали ся від дирекції доплачувати їм додаток воєнний. Дирекція відмовила з огляду на се, що 18.000 робітників назбирали би тим робом мільонові суми. Робітники на зборах порішили всіх директорів увязнати. Вночі минулої середі явили ся в помешканнях їх з револьверами та рушницями, всіх п'яток директорів витягнули з ліжок, всадили на віз і повезли до міністра війни Керенського. Ледви витолкувавши їх урядник міністерства, що міністер хорий, але робітники домагали ся, щоб міністер встав негайно і явив ся перед ними. Вони оставили арештованих директорів в домі міністра. Щойно вранці директори могли опустити свою вязницю, після того як міністер заявив їм, що він подбає про те, аби вони стояли на услугах робітників.

Програма мирової конференції соціалістів в Штокгольмі.

З Берна пишуть дня 29. травня: На національним конгресі Французьких соціалістів прочитав Кашен програму для дискусії конференції в Штокгольмі:

1) Загальні мирові умови на основі вільного самоозначення народів і автономії національностей та застосування тих основ на конкретних примірах: Бельгія, Сербія та інші балканські держави і Польща, Фінляндія, Ельзас-Льотарингія, північний Шлезвік, Вірменія, Литва, Україна, чеські й жидівські краї (Палестина. Ред.).

2) Основи нових міжнародних відносин, а се: право народів, санкції, примусові способи протинападів у міжнароднім праві, облігаторське слідство у спірних випадках, міжнародний мировий суд і інші способи охорони перед війною, роззброєння, роззброєння і свобода морей;

3) Способи для господарського поширення без територіального поширення, міжнародність (інтернаціоналізація) транспортів, доріг, каналів, залізниць і морських проливів, усунення тайної дипломатії, практичне переведення тих цілей і означення, в якім мірі можуть бути порішені у мирових договорах; порішення, чи не можна утворити слідчого виділу для приготування розвязки деяких питань;

4) Акція інтернальної партії і демократії через співвіділення неутраляних у мирі та через співвіділення парламентів і соціалістичних партій;

5) Загальна соціалістична конференція.

Австрійці на мировій соціалістичній конференції.

Австрійські делегати ставлять домагання мира без здобутків і відшкодовань, стоять за національну автономію. Польща і Фінляндія мають одержати самостійність. Поляки в Галичині і Прусах одержать повну автономію, таксамо Українці в Австрії.

шевського 588 голосами проти кількох. Товаришами председателя вибирають явним голосуванням драматурга В. Винниченка (с. д.) і публіциста, радик. дем. С. Єфремова.

Грушевський ставить внесення вислати привіт усім народам Росії. Серед бурливих оплесків внесення приймають.

Потім з'їзд приймає ряд резолюцій, з яких „Русское Слово“ наводить отсі:

1) В звязку з декларацією тимчасової польської державної ради у відповідь на поклик тимчасового російського правительства до ведення польського народу з вільною російською державою перший всеукраїнський національний з'їзд рішучо протестує проти всяких польських претенсій на непольські землі. Український нарід не стерпить ніяких змагань до загарбання прав на території України, залатий його потом і кровю.

2) Український національний з'їзд ухвалює: а) зажадати від тимчасового правительства видання заборони продавати і заставляти землі та ліси, а також віддавати в

довготермінову аренду землі, винищувати ліси, продавати і заставляти та робити умови на довготермінову аренду на природні багатства в нідрах землі, продавати, заставляти і робити умови на довготермінову аренду на фабрики й заводи, і б) домагати ся, щоб ті заборони уважали ся дійсними на всій території України від 1. марта 1917 р. до того часу, коли кожде з тих питань порішають Установчі Збори.

3) Український національний з'їзд поручає Центральній Раді можливо найскорше дати ініціативу в справі утворення міцного союзу тих народів Росії, котрі, як і Українці, домагають ся національно-територіальної автономії на основах демократичної республіки.

4) Український національний з'їзд поручає Центральній Раді зорганізувати зі своїх делегатів і представників національних меншостей комітет для вироблення проєкту автономного статуту України, після чого сей статут пропонується під затвердження конгресу України, зорганізованому так, аби він висловлював волю населення всієї території України. Санкцію автоном-

ного ладу України дають російські Установчі Збори.

5) З'їзд признає необхідним, аби на тих землях федеративної російської республіки, в котрих український нарід творить меншість населення, українському народові забезпечено права меншости на таких умовах, на яких на Україні забезпечені права меншости неукраїнцям.

Відповіданням гимну „Ще не вмерла України“ закрито з'їзд.

Орган української Центральної Ради „Нова рада“, зводячи до купи у передовиці висліди конгресу, вказує, що однодушно висловлена на конгресі воля всього українського народу зводить ся до чотирьох пунктів: 1) Національно-територіальна автономія України; 2) Перебудова цілої Росії на основах федерації; 3) Федеративна демократична республіка; 4) Забезпечення прав національних меншостей, що живуть на Україні. На думку часописі вся діяльність українського народу повинна простувати до того, щоб від декларативних заяв, перейти до фактичного здійснення наведених чотирьох точок.

Про нову Центральну Раду подає „Утро Росії“ ось що: Запроєктував з'їзд нову постійну Центральну Раду з завданням представляти український народ в його політичних, економічних, соціальних і національних інтересах. До ради увійшло по чотирьох представників від київської, подільської, волинської, херсонської, катеринославської, харківської, по три—від чернігівської, таврійської і кубанської губерній, по двоє від бесарабської, чорноморської, вороніжської губерній, і два з донської області. А від інших губерній, де Українці є колоністами, по одному представникові. Окремі представництва мають Москва, Харків, Одеса, Петроград, Катеринослав і Ростов на Дону. По два представники входять від українських партій, духовенства, робітників і студентів.

Всіх членів буде в Раді 150. Для постійної роботи вибирається виконавчий комітет з 30-х людей.

ВІЙНА.

(Воєнне положення після німецьких звідомлень).

На західній фронті ведеться боротьба на ново скріпленою артилерією на фронті Артоа і над Есною. За фронтом відбувається пересування армії. Піднятий барабаний огонь в околиці Wytschaete вказує разом з донесеннями патрулів про новий фронт наступу Англіїців.

На східній фронті скріпила боротьба артилерією і огнем мінометів між Бережанами і Нарайкою. В Карпатах підняв ся огонь на цілім фронті. Раз-у-раз виступають патрулі з російського боку. На румунським фронті схопила ся живіща боротьба артилерією, передовсім в околиці Фокшані.

На італійським фронті пробували Італійці здобути утрачені позиції на схід від Герц, але всі наступи їх відперто. Після обережної оцінки переступають втрати Італійців все, що коли небудь в цій війні вони жертвували з людей і мушкетів.

За десять днів брали участь у боротьбі 35 італійських дивізій на

просторі 40 км. Не диво що втрати доходять до 160.000 людей, з яких 16.000 попало у полон. Здобули цю жертвою Італійці село Ямяно, розсіпане в руїни, і гору Кук.

На македонським фронті відбуваються перепалки артилерією на правім березі Вардари і на захід від озера Дойран та над долиною Струмою.

Загально кажучи, Англія приготувала загальну офензиву. До цього приєднала не тільки Францію, але й Росію.

Які причини цього поспіху Англії? Вона тратить кожного дня велике число кораблів і чим далі, тим тяжче буде провадити офензиву. Англії загрожує нестача засобів поживи, а вкінці вона хоче висунути нинішній воєнний настрій в Петрограді, який може кожної хвили змінити ся. Звідси поспіх Англії у підняття боротьби на всіх фронтах, аби довести діло до побідного кінця.

Вісти з Росії й зі світа.

ЧОГО ДОМАГАЮТЬСЯ УКРАЇНЦІ В АВСТРИЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ?

На першій засіданні парламенту дня 30 травня підняв український посол Петрушевич іменем українського клубу (26 послів) домагає утворення одної праводержавної одиниці з українських земель в границях загальнодержавної організації австро-угорської монархії. Він запротестував проти прилучення української землі Холмщини, Підляшся й Волині до новоутвореного королівства Польщі та повітав стремління російських Українців до осягнення свого державного самоозначення і свого права.

УЧАСТЬ ФРАНЦУЗІВ У МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ СОЦІАЛІСТІВ У ШТОКГОЛЬМІ.

З Женеві пишуть дня 30 мая: Французькі соціалісти порішили вислати 12 представників до Штокгольму. Їх іменования ще не довершено. Більшість і меншість відбула вчора засідання для поставлення своїх кандидатів до спільної лісти. З наряд партійних замітна бесіда посла Лявалі, який заявив невідклично, що побіда Франції оружжям уже немислима і тому в інтересі Франції як і в інтересі між-

народного соціалізму взяти участь в мировій конференції в Штокгольмі.

УКРАЇНЦІ Й АВСТРИЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ МІНІСТРІВ.

З Відня доносить „Славіше Кореспонденц“ дня 30 мая: На вчорашнім засіданні президента міністрів Кляма Мертінґа з представниками українського народу згадав президент міністрів на їх давню заяву затривоження супроти можливості пересування східних границь Австрії. По основі заяви міністра заграничних справ монархія стоїть на становищі мира без ніяких обсяжних уступок. Самозрозумілою річю є, що правительство не має наміру робити ніяких уступок з області східної Галичини й Буковини. Далі потвердив випробовану жертвами вірність українського населення для Австрії, яке не стоїть позаду між народами Австрії. Правительство візьме під увагу потреби розвитку українського народу, який не повинен мати приводу до жалоб на несповнення своїх бажань. Вкінці згадав слова монарха Карла, сказані у Кракові, що закликали присутних (Поляків) співділати для великого діла порозуміння обох народів в Галичині.

З таборового життя.

— (Помини про І. Франка. В сьому, 30. травня с. р., о 7 год. вечера, в той день, в який рік тому назад одержана була в нашому таборі сумна вістка про смерть І. Франка, відчитаний був професором Б. Л-ким реферат—спомини про життя й діла цюкійного „каміння“ за волю українського народу.

Досить велике число присутніх вислухали спомини стоячи.

В. Г.

— Музично-драмат. т-во ім. М. Лисенка. 30. травня с. р. т-во відбуло свій звичайні загальні збори, на яких предметом наряд було сировозданне з

2. місячної діяльності уступаючого виділу і вибір нового виділу.

Голова т-ва Д-яр відкрив збори і пропонував вибрати для ведення сього засідання голову й секретаря. Головою вибрано т. Д. В-шина, а секретарем т. Ж-на.

Тов. Д-яр засував гарний розвій т-ва за ці два місяці, пояснюючи се в значній мірі тим, що до нас прибули нові сили з інших українських таборів, і тепер т-во може широко провадити просвітну працю.

Далі давали звіти референти фахових гуртків т-ва. Режисер т. І-нів повідомив, що за ці два місяці відбуло ся 7 вистав, з яких—4 за режис. т. Б-ка і 3—за нього.

Дірігент оркестри т. Ч-ни дав звіт з діяльності духової оркестри. Оркестра скрізь приймала участь, якто: на виставах і концертах, на похоронах, в концертах на командах; виучено 6 нових пес. Про стан симфонічної оркестри т. М-кий заявив, що оркестра приймала участь у концертах, а більше він нічого не міг зробити, бо був лиш 1/2 місяця на чолі її, а тепер за симфон. оркестру відповідає т. Л-ич.

Дірігент хору т. Д-ко дав звіт з діяльності хору. За два місяці в таборі відбуло ся 2 концерти на робітничих командах; крім того хор приймає участь в похоронах і в народних сценах у виставах.

Далі давали звіти скарбнік т. З-ок, господар т. С-ків і ревізійна комісія.

Знайдено неспорядок в тому, що кілька музичних струментів завезено на команди. Цю справу доручено залагодити виділові.

Потім було приступлено до вибору нового виділу. Головою т-ва вибрано т. Д. В-шина, на заступника т. Р-ого, секретарем т. Т-ко. Вибрана також нова ревізійна комісія.

На вільних внесеннях були порушені різні біжучі справи, а також організаційне життя т-ва. По виясненню всіх справ збори були закриті.

Голова т-ва Д. В-шин.

— Театр. У неділю, 3. червня с. р. Музично-драмат. т-вом ім. М. Лисенка була уладжена вистава „Ворці за мрію“ (Каїн і Авель), драматичні ескізи сільського життя на 4 дії І. Тогобочного. Зал Народного Дому була майже заповнена публікою, бо кілька неділей не було вистав, а песа йшла перший раз, так що цікавість удвоювала ся.

Гарна й жвава песа і зміла гра артистів цілком захопили слухачів. Перша дія песи пройшла з найбільшим успіхом, бо такі цікава змістом і провадить ся в ролях головних осіб песи, головних артистів.

Тов. П-кий досить відповідав ролі старої вдови Маларенчихи, а т.т.: З-ко (Калістрат), Біл-ко (Серьога) і С-кий (Антон) яскраво змальовували типи братів, що так різняться своїми характерами, нагадуючи головні побутові, течії з дійсного селянського життя. Тов. З-ко від початку до кінця строго видержав тон своєї ролі Калістрата, сільського дука, що за гріш ні перед чим не зупинить ся. В останній дії драматичний момент убивства ним свого брата Антона так удав ся артистові, що театр завмер, як ніколи в подібні моменти, і з найбільшим напруженням до кінця слідував за актом. Тов. С-кий в ролі Антона з неменьшою силою правдиво змальовував цей мент драматизму. На протязі цілої песи він приготував до цього менту слухачів своєю задумовною грою, уявляючи сільського ідеаліста-правдолюбця та реалізуючи трагізм розвязки.

Тов. Біл-ко в ролі Серьогі дав цікавий тип „старшого унтер-офіцера“, і публіка захоплювала ся ним може найбільше, але треба сказати, що у нього „унтер-офіцер“ вийшов більш інтелігентний, ніж мусив бути по песі і ніж се трапляло ся в житті. Ця „інтелігентність“ найбільш не личила у другій дії, в акті з босяками: занадто кидав ся у вічі контраст між ним і босяками і тим більше, що босяки були вже занадто босяками: таких пошарпаних з голови до ніг типів в селі не буває, хоч би вони були й одеського „золоторотського образованія“.

Дуже добре справив ся з ролю старшини т. З-ка, який дав своєю грою живий тип сільського „начальника-крутія“. Жаль тільки, що в народній сцені сільського сходу його умільці грі не гармонували інші учасники, як, наприклад, бо-

сяки, які все запізнювали ся зі своїми репліками. Взагалі народним сценам у нашому театрі бракує жвавости, і на цей раз тільки старшина своєю промовою й рухами утримував зацікавлення.

Тов. Д-яр в ролі Ганни, наймички, як і завше в подібних ролях, дав кілька складних психологічних малюнків жіночої душі. Ролю провів до кінця правдиво й тільки на останній драматичний акт убивства Антона, свого чоловіка, реагував з меншою силою, ніж того вимагав момент.

Із інших товаришів, що виступали в менших ролях, треба замітити, що т. П-ець, який вже давно виступає на сцені, говорить занадто скоро і при тому тихо. Подібний дефект був також на початку 2. дії, в якій перший акт ізза тихого розговору цілком пропав.

Кінець 3. дії наскільки був мальовничий в натуральному розвої дії, наскільки цікавий був мент живої сцени зі сліцем в руках Серьогі, настільки неприємно вразило те, що коли через хвилину на оплески публіки підняли завісу, то та сама німа сцена „з піднятим сліцем“ ще раз нерухомою була показана. Це фальшиво, бо коли підняти завісу на оплески публіки, то се треба лише для того, щоб показали ся артисти у звичайних позах, а не в німій сцені останнього акту.

Загалом вистава пройшла з повним успіхом і лишила по собі цілковите задоволення у публіки.

В. Г.

ОГОЛОШЕННЯ.

Попадає ся до відому товаришам, які вклали гроші в Комітет по здобутку продуктів для полонених свого табору, але при розв'язанні його не були присутніми в таборі, що вони можуть одержати свої вклади назад, надіславши квітки на імя Генеральної Старшини з зазначенням на квітках, що гроші повністю одержані, після чого вклади будуть повернені через пошту.

Вклади менше 20 мар. вистають ся зразу, а коли більше—то в кілька разів.

Комітет.

Переписка Редакції.

Ком. Ludwigshöhe № 2565, ком. Steinbrücken, № 12105, ком. Oesterberg, № 10220, ком. Brügge, т. І. Кулик, Heunkirchen, № 1513, ком. Oberwiddersheim, № 894, ком. № 10144, Bernbach, № 10085, ком. Forsthaus, № 11577, ком. № 4182, гурток „Добра Порада“, ком. Hüttdorf, № 11888, ком. Kuhnshofen, № 10989, ком. Hilgert, № 11472, ком. Oberhilbersheim, т. М. Тур, ком. Wallmerod, № 1663, ком. Teudingenhütte, № 11545, ком. Neidhof, 11765. Передплата одержана. Часопис будемо посилати.

Ком. № 3730. Гроші за травень одержано. Часопис і на далі слатимемо.

Ком. Hessloch, № 11253, т. М. Ку—л. Гроші одержано. Посилаємо нам 10 карток —75 ф. Книжки не маємо, а тому повідаємо нас, що зробити з рештою (25 ф. грошей).

Ком. Schwarzenfeld, № 2687, т. Н. Ве-н. Гроші одержано. Книжки, які ви просите, посилаємо.

Ком. Lenhausen, № 2512, т. С. П.—да. Гроші одержано. Картки вислаємо. Часопис будемо посилати по одному примірнику.

Ком. Nieder-Hilbersheim, № 1103, т. В. По—н. Гроші одержано. Часопис і Кобзар і № 11 ч. послаємо.

Ком. Hapac, № 3871. Гроші одержано. Книжку послаємо.

Ком. Hodesheim, № 857. Передплата на 3 місяці (90 ф.) одержана. Граматки тепер не маємо, коли буде то вислаємо. Напишіть, що робити з рештою (90 ф.) Ваших грошей.

Тов. Д. Хільський. Картки й часопис послаємо Вам накладною платою.

Ком. Neuzwaga, № 11183, т. С. Г.—ко. Передплата на червень і липень одержана. Попередніх 60 ф. не получали.